

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Égyszévre 2 korona 50 fillér. Felévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca. Pollák-ház,
bóvá a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyitlertti közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Városok hivatása.

Mint az újabb polgármester-kongresszusnak Aradon való összehívása is igazolja, a városoknak, mint kulturális és gazdasági központoknak nagy jelentősége ma már általánosan el van ismerve. Nagyon fontosak és rendkívüli jelentőségűek azok a feladatok, melyek majd a vidéki központokká alakuló nagy magyar városokra várnak. Ha valaki felületesen gondolkozik erről a dologról, azt hihetné, hogy ezek a feladatok csak fontoskodó szinezetűek, a nélkül azonban, hogy igazán mélyreható, valódi jelentőséggel bírnának. Nagyon téved azonban, aki így gondolkozik, mert ezeknek a hovatovább jobban kifejlődő partikuláris központoknak valóban mélyreható fontos feladataik is vannak. S vajjon mik lehetnek ezek a fontos, szorosabb és kizárólagos értelemben vett feladatok? Nem egyebek, mint ellensúlyozása és legyőzése az állam-egység eszméjével ellentétbe helyezkedő azon központosító törekvéseknek, amelyeknek céljuk az országos erő gyengítése s az országos konszolidáció munkájának megakadályozása. Ezekről szólva alig gondolhatunk másra, mint az elkülönítő kérdésre és a kivándorlásra.

Vajjon hogyan hathatnak közre ezek ellensúlyozására a városok? Ezeréves történelmünk bizonyítja, hogy a magyar államfentartó hivatását az a körülmény tette ismertté és kétségtelemné, hogy itt ezen a földön egyedül a magyar faj volt képes, egy ezer éven keresztül, sajátos nemzeti kultúrával bíró államot alkotni. Sokszor, sokan megpróbálták kiragadni a hegemoniát a magyar faj kezéből, de nem sikerült soha, mert a nemzetben rejlő erő és hivatás mindig győzelmet nyert a feltételeit megtagadott ellentétes áramlatok fölött. Szabadsággunk, műveltségünk míg egyfelől szorosán magyar, nemzeti, másfelől modern s európai jellegű is, úgy, hogy a nagy többi kultúrnezetek sorában ma már jól kiérdemelt helyünk van.

Már most ha ezt a nemzeti kultúrát tovább építjük, ha állami életünk nagy és fontos feladatai közé, mint eddig, úgy hogy ezután is odasoroljuk azt, hogy ebben a kultúrában s az alkotmányunk által biztosított szabadság jogokban részesítjük a velünk való közös együttélésre utaltakat is: akkor ezek be fogják látni, hogy ez a ma-

gyar kultúra nemcsak a fajra áldásos, hanem rájuk is. Belátják, hogy a vezetés, az államfentartás joga méltán tulajdona annak, aki szellemi erejével a boldogulás, a haladás létfeltételeit meg tudja teremteni. Belátják hogy helyesen van, ha az vezet, akinek arra képessége, hivatása van.

Ha e mellé még azt is ki tudjuk vinni, hogy a gazdasági élet felpesz-dülése által anyagi jólétet is nyer ennek a hazának minden polgára, akkor senki sem fog többé futkosni a messze távolban lebegő kétés ideák után, hanem a magyar haza által nyújtott kulturális és gazdasági előnyöket, mint közvetlenül elérhetőket, hasznukra fordítják és békés polgárai lesznek a hazának, melyhez különben mindet egy hosszú ezredév tradíciói fűzik.

Ha a nagyobb vidéki városokat kulturális és gazdasági központokká fejlesztjük, ha azok mind leteteményesei lesznek a magyar nemzeti állam által nyújtott kulturális és gazdasági közjavaknak, akkor idegen áramlati mozgalmaktól nem kell félnünk, mert ezek a városok, mint a magyarság világitó faklyái, eloszlatják a sötétséget, melyben a hazug apostolok ma még botorkálnak s az időnként mozgolódó kifelé törekvőket sokszoros érdekhálózattal odaerősítik a magyar állam és a magyar nemzet iránti hűséghez.

És a kivándorlás kérdésénél is fontos ez a szempont, mert olyan kivándorló nagyon kevés van, akit kalandos vágakozás terelne a vándor útra. A kivándorlók nagy többsége olyan, aki sorsán akar segíteni és könnyebb megélhetést akar magának biztosítani. Bizonyítja ezt az a körülmény, hogy a kivándorlás az ország inséges vidékeiről történik. Ha tehát a nagyobb vidéki városok intenzivebb iparművelést és kedvezőbb gazdasági helyzetet teremtve, foglalkozást nyújtanak a szegényebb néposztálynak, ha a fellendült ipar, kereskedelem és gazdasági viszonyok munkakereset-lorásokat nyitnak, ezeket fogja felkeresni a munkásosztály első sorban és nem gondol arra, hogy a haza földjétől elszakadva, vándorbotot vegyen kezébe.

A hazaszeretet, a haza földjéhez való ragaszkodás erős, hatalmas ösztön, amely feltámad, harcol és győz, hacsak emberi erővel leküzdhetetlen akadályokat nem lát maga előtt. A hazaszeretet, a haza földjéhez való ragaszkodás itthon marasztalja majd

a magyar munkásokat, ha azt látják, hogy megélhetésük itthon is biztosítva van. Ezekben rejlik a városok hivatása és az a nagy feladat, amely a vidéki központokká fejlődött városokra vár.

Aki e nagy hivatás teljes tudatában hő munkása a városok fejlődésének, egyszersmind a hazafias tettek embere is. Mert viszonyaink között a városok fejlődése egy a magyarság megszilárdulásával. Ha azt akarjuk, hogy erős, konszolidált legyen a magyarság: virágzóvá kell tenni a magyar vidéki városokat.

Reformtervek a tanyai gazdálkodásról.

Olyan sajtóságos valami míg az ember nem látta közvetlenül és nem tanulmányozta tökéletesen: a magyar tanyai gazdálkodás. Egy külön társadalomnak, egy külön rendszernek tűnik fel a tanyavilág és annak népe azok előtt, akik bele nem pillantanak és meg nem ismerik szokását, erkölcsét minden ízében, mely még ma is különös kedvteliséssel hajlik a konzervativizmus felé.

Aki ezt a konzervativizmust meg tudja fordítani, — aki megseleksi a csudának tetsző dolgot, hogy a tanyavilág népét vezetői a gazdasági előhaladás útjára, — az olyan nagy dolgot mivel, amelyért méltó lesz mindenkoron az utókor halájjára.

Am egy csapással több százados maradiságot agyonütni lehetetlen. Tudjuk mi azt mindnyájan, akik évek óta ismerjük és ennek dacára is egyre tanulmányozzuk kisgazdánk makacs ragaszkodását mindahhoz, ami nem új, de ami ezenfölül reá káros is, mert gazdaságilag helytelen.

A tanyai gazdálkodás rendszerének megváltoztatása, — életkérdése a tanyavilágnak. Ha nem sikerül megcsinálni ezt a rendszer változást, akkor a tanyavilág visszafelődik, elmarad és a fenyegető gazdasági válság elnyeli a kisbirtokot tanástul, gazdástul. Csak hogy ez a rendszerváltozás hasznáról csak kész példákkal győzhethetjük meg a kiszagda népet, melyekből lássa, hogy az a rendszerváltoztatás koránt sem olyan veszedelmes, amilyennek ő — mert nem ismeri — elképzei.

Kezdő lépés a rendszerváltozás előnyének szemmel látható bebizonyítására a mintagazdaság, mely a földmivelésügyi kormány támogatásával, a Csonka-féle fabiani tanyán létesült. Csakhogy ez az egy telep csak egy-két határrészt tanyanépeknek könnyen hozzáférhető, nagy kiterjedésű határunk mellett tehát azon kellene lennünk, hogy könnyebben hozzáférhető 1—2 pontján határunknak még létesüljön 1—2 ilyen minta parasztagazdaság, a tanyavilág népének szemléltető okulására. És amennyiben a tanyai

gazdálkodási rendszer megváltoztatásának kétségtelesen el volna a leggyakorlatiasabb és legegyszerűbb módja, kéremnk kellene a földmivvelésügyi minisztert a mintagazdaságok intézményének határunkba való tovább fejlesztésére.

Egy másik eszköze a rendszerváltoztatásnak volna — a szakoktatás behozatala — gyakorlati alapon. Ma hét külterületi iskolánk van. Ezeknél az iskoláknál a téli időszakban mindig lehetne, sőt kellene is megfelelő szakelőadásokat tartani a gazdasági szakismertekből. Ez nagyban hozzájárulna ahhoz, hogy a néprézkék a mai kor színvonalára fejlesztésük és ily módon — ha gyors eredményt nem várunk is — de 10 év alatt átalakulna tanyavilágunk mezőgazdasági érteke és kultúrája.

Gazdasági egyesületünk, mely ma feladata magaslatán áll, vegye a kezébe ezt a két dolgot is, — hiszen ilyen irányú tevékenységében biztosan számíthatna a földmivvelésügyi miniszter támogatására.

Addig, míg ebben a mi kifejezetten földmivvelő országunkban a kisgazda nép kezén levő mezőgazdasági kultúra a kor követelményeinek megfelelően át nem alakul, igazi gazdasági, ipari és kereskedelmi élet nálunk el sem képzelhető. Kézbe kell hát vennünk a cél elérése érdekében az összes közelehető erőket. Utmutatást ad nekünk erre maga a földmivvelésügyi miniszter. Mi csak dolgozunk és ő támogat, ha ügyesen és ott használjuk fel erőinket, ahol kell. **Mem** nagyhangú frázis, hanem a cselekvés termi meg ezt a gyümölcsöt, mely — ha isten is úgy akarja mint mi, éretten hull le a fáról gazdaságunk izmosodása aiajkában.

A megrendelések gyűjtése.

Az ipartörvény 50. §-nak a megrendelések gyűjtésére vonatkozó rendelkezési módosításáról alkotott 1900. évi XXV. t. cikk életbeletétele és végrehajtása tárgyában a napokban küldte le körrendeletét a kereskedelemügyi miniszter a törvényhatóságokhoz. E szerint a törvény f. évi július 1-én lép életbe.

A most életbe lépő úgynevezett végc-törvény hatályon kívül helyezi a régi ipartörvénynek a szabad ipar és a szabad forgalom elvén alapuló, de a gyakorlati életben a közönség folytonos zaklatását eredményező azt a rendelkezést, mely szerint minden iparos jogosítva volt, hogy a saját mint mások készítményeire bárhol, bármikor, esetleg minták előmutatásával is, akár megbízottak által megrendeléseket gyűjten. Hosszú 16 év kellett hozzá, hogy a kormány belássa az ipartörvény ezen engedelményének gyakorlatiatlan voltát, az abból származó számtalan visszaéléseket és a nagyközönség folytonos és nem ritkán a legfegmatusabb áldozatokra is vérlázítóan ható zaklatásait.

Ezentúl tehát a különféle árúknak és egyebeknek utazó úgynököknek csakis azon iparosokat és kereskedőket lesz szabad felkeresni megrendelések gyűjtése végett, akik üzletkörükben az illető árú eladásával, vagy felhasználásával foglalkoznak, — mert ellenesben 1 hónapig terjedő elzárás és 20 koronától 600 koronáig terjedő pénzbüntetést szabhat ki rájuk az első fokú iparhatóság.

Meglehetősen súlyos büntetés mér tehát a törvény az ellene vétő úgynökökre és ezenfölül a végrehajtási rendelet az illető le-tartóztatását is megengedi bizonyos esetekben és utasítja az iparhatóságokat, hogy az ilyen természetű kihágási ügyeket — akár bejelentésre, akár hivatalból indított meg az eljárás, mindenkor soron kívül tárgyalják és intézzék el.

A helybeli iparosokat és kereskedőket védelmezi meg a törvény az idegen, legtöbbször osztrák, vagy más külföldi árúk beözön-

lésétől, mert a megrendelések gyűjtésének korlátlan szabadsága a kereskedő, vagy iparos lakóhelyén továbbra is megmarad, ellenben az idegen iparost és kereskedőt a legteljesebb mértékben korlátozza a törvény úgy, hogy ezeknek még az állandóan letelepedett, úgynevezett helyi úgynökeire nézve sem tesz kivételt.

A végrehajtási rendelet gondoskodott a törvény kijátszásának megakadályozásáról is, amennyiben az általános, határozatlan és egyszerűsmdenkorra szóló megrendelési felhívásokra sem engedi meg a megrendelés átvételét; miután ilyen tárgyú felhívásokkal bizonyosan aláírásjók az illető cégek a közön-seget » s z i v e s « aláírás és beküldés végett, azért csakis az egyenes és egy csetre szóló határozott megrendelési felhívás mentesíti őket a büntetés alól.

Kivételeket is tesz az új törvény, mint ennek felhatalmazása alapján a miniszter, amennyiben az irodalmi és művészeti termékek a legtöbb esetben, sőt ezeknek iparágilag előállított utántzai, a házi iparcikkek, műszerek és tudományos eszközök, varrógépek, gazdasági és egyéb gépek, végül a villamos berendezések megrendelésének gyűjtése nem esik a törvény tilalma alá.

A kivételek közül csakis a gépekre vonatkozólag merülhet fel alapos kifogás, miután éppen ezen a téren lehetett tapasztalni a legtöbb visszaélést. Az egyszerű földmivvelés népet, a lapok törvényészki rovatai szerint, legtöbbször a cséplő, vető és egyéb gazdasági gépek megrendelésével és reá erőszakolásával, valamint a fizetési feltételek fúrangos megállapításával csapták be. Azonban a miniszter — igea helyesen — megszorítja az adott kedvezményt, amennyiben a megrendelés a községi előjárásnak kell a megrendelési vagy szerződési okiraton hitelesíteni, tehát a visszaélések, — ha nem is lesznek teljesen kizárva, de a korlátozás jelentékenyen fogja azokat apasztani.

Legérdekesebb és annak idején jogász körökben is sok vitára adott alkalmat a törvény 4. §-nak második része, amely szerint a törvény tilalmának ellenére létrejött ügylet a megrendelővel szemben hatályatlan. A törvény tehát nemcsak súlyos büntetést ró az ellenevítőkre, hanem még a magánjogi téren is sújtja őket, tehát kivételt tesz azon általános jogi elv alól, hogy a kétoldalú jog-ügylet csak mindkét fél beleegyezésével hatályatlanítható.

E szerint tehát az új törvény nemcsak a közigazgatási hatóságok, hanem a bíróságok figyelmébe is ajánlható és ennek üdvös eredményei különösen az első fokú iparhatóságok ügybuzgalmától remélhető, mely ha erőlyesen jut kifejezésre, hatalmas védőpajzsa lesz mindenképp a helyi iparnak és kereskedésnek az idegen harcosolókkal szemben.

Nyilatkozat.

Gözl Lajos biztosítási úgynök úr f. hó 4-én a Petőfi kávéházban többek előtt ama megjegyzést tette, hogy a *Magyar Figaró*-ban megjelent szentesi színházi kritikám hülyeség. E megjegyzésre vonatkozólag később kijelentette, hogy személyemre nem, hanem írásomra igenis főnn-tartja.

Nekem ezek után csak annyi mondandivalóm van: Engem Gözl Lajos biztosítási úgynök úrnak — írásomra tett — kritikája abszolúte nem sérthet, ha ő urbi et orbi azt hirdeti is, hogy újságíró.

Szentesen, 1901. jún. 5.

Bolgár Lajos.

Ujdonságok

Szentes, 1901. június 5

— **jóváhagyott költségvetés.** Csongrád-vármegye 1901. évi házipénztári költségvetését azzal, hogy a várm. tiszti főorvos utiátalányát 900 koronára, a főszoigabírók utiátalányát 1000 koronára és a szolgabírók utiátalányát 600 koronára emelte fel a költségvetés keretében és az ebből eredő mintegy

4000 korona kiadási többletet, pótdotációt emián, a saját tárcája terhére engedélyezte. — A belügyminiszter jóváhagyta. A Budapestről vett az az értesülésünk azonban, hogy a miniszter, a 2. százalékos vármegyei közigazgatási pótdótó terhére rendszerezített tiszti állások javadalmát is tárcája terhére veszi át, — nem bizonyult valónak. Ezt a miniszter nem cselekedte és meg is indokolta azzal, hogy a kérdéses adót erre a célra addig terjedő hatályal szavazta meg a megyebizottság, míg az államosítás be nem következik.

— **Nyudídjazott községi jegyző.** Csongrád vármegye közséjjelegzői nyudíjválasztmánya a f. hó 3-án tartott ülésében tárgyalta P a p p Akos mindszenti jegyzőnek nyudíjzattatás iránt benyújtott kérelmét és a nevezett jegyzőt, 25 és fél évi szolgálati idő betudásával, 1349 korona évi dotációal nyudíjazta. Ezzel a ténynyel, azt hisszük, befejezést nyert a nevezett jegyző függőben volt fegyelmi ügye is.

— **Elfogatási parancs Sima ellen.** A szegedi kir. ügyészség, mely a múlt héten S i m a Ferenc körözötését rendelte el, a napokban újabb indítványal lépett a büntetőtörvényssék vádtaácsa elé. Előterjesztést tett ugyanis az ügyészség, hogy a törvényssék Sima ellen bocsásson k i e l f o g a t á s i p a r a n c s o t és hogy annak érvényt is szerzeszen, indítsa meg Oláhországgal a kiadási tárgyalat.

S i m a ellen egész sereg bűnygy van folyamatban a szegedi törvényssék előtt. E bűnygyörökben többször megidéztek már tárgyalásra, de nem jelent meg. Az ügyészség értesült róla, hogy a derék úr Bukarestben ü d ü l, ezért tett indítványt a kiadási eljárás megindítása végett.

Ahogy bennünket Szegedről értesítenek, az ottani törvényssék már helyet is adott az ügyészség előterjesztésének és felír az igazságyiminiszterhez az iránt, hogy S i m a Ferenc kiadása végett Oláhországgal, a fentálló kölcsönös szerződés alapján, indítsa meg a diplomáciai eljárást.

Vალსინუი azonban, hogy mire a szegedi kir. törvényssék elfogatási parancsa Oláhországba ér, S i m a Ferenc már nem lesz Bukarestben, hanem onnan is odébb áll, a hazaküldött távirat dacára is, melyben állítólag olyan fennen fogadkozott, hogy hazasiet magát a szökés vádjá alól tisztázni. Erre is elkészült az ügyészség, mert a fentemlített indítványában az is javasolja, hogy a bíróság minden eshetőségre tartsa készen a nyomozó levelet is.

— **A várhény áldozatai.** Az év elején a kis gyermek közt egy veszedelmes járvány, a várhény dühöngött vármegyéinkben. Egyre-másra szede az áldozatait az apró emberkék közt. Szentesen, Csongrádon és Dorosmán e miatt be is kellett zárni egy időre az összes iskolákat. Sőt Dorosmán ma is szünetelnek még az előadások. A szigorúan keresztültvitt hatósági óvintézkedésekkel sikerült ugyan a járvány továbbterjedését megakadályozni, azonban ekkoráig mégis 63 kicsi halottja volt már a várhénynek, ami bizony meglehetősen nagy száalék, ha tudjuk, hogy 248 volt a várhénybetegék száma az egész vármegyében, kik közül ezek szerint több mint 25 százalék pusztult el.

— **Megváltoztatott fegyelmi ítélet.** A vármegyei fegyelmi választmány, kir. ügyési indítványra, B u h Mihály szegvári állami is-

kolai tanítót, fegyelmileg nyugdíjjogosultsága elvesztésére ítélte. Főlebeszés folytán, melyben nevezett tanító töredelmesen javulást ígér, a közoktatásügyi miniszter most ezt az ítéletet oda változtatta meg, hogy B u h Mihályt évi fizetése 10 százalékának megfelelő pénzbüntetésben marasztalja és egyben megnti, hogy ha meg nem javul, elcsapják az állásából.

— **Színházi hír.** Holnap, pénteken, a T ó t h Antal estje lesz a színházban, mert »A z a r a n y k a k a s t e« adják, amelynek D a k s z e l m a y e r j e remek, mondhatni rászábot szerepe a kitünő színésznek, aki ebben a szerepben páratlanul jeles alakot nyújt. Szombat S t r a u s z bájos zenéjű operettje, »A b ő r e g r e« kerül színrre, az összes énekes személyzet közreműködésével, — ami azonban nem zárja ki, hogy T ó t h Antal is kitünő szerephez ne jusson a jeles operettben, mely a mai nemzedéknek már újdonságszámba megy, bár szövege, zenéje tekintetében magasan fölötte áll az újkori banális operettműsikának és szellemzsenyének meseszövevényének. A két előadást melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Az asszony után halt.** F. hó 1-én L. a k i B á l i n t II. tized 524 szám alatt lakó munkásember a reggeli órákban, mikor hozzátartozói távol voltak a háztól, felakasztotta magát a padláson és mire végetes tettét észrevették, már halott volt. Rövid időközben ez már a második öngyilkosság a városban, melynél a vizsgálat azt állapítja meg, hogy hitestárs a hitestárs halálán búslakodva, emésztli el az életét. Az első esetben asszony volt, aki az ura után nem akart élni és felkötötte magát, most meg ime egy férfi, aki úgy nekibúsította magát feleségé halálán, hogy életét emésztette el, az asszony után. Mert a vizsgálat ezt derítette ki L. a k i B á l i n t öngyilkossága okául, aki azonban ezenfölül gyógyíthatatlan szembajban is szenvedett, mely megvakulással fenyegette.

— **A közkórházépítés ellenőrzője.** A budapesti államépítészeti hivatal a vármegyei közkórház építésének állandó ellenőrzésére, tagjai közül H e i n s z m a n István kir. segédmérnököt küldte ki, A nevezett segédmérnök már Szentesre érkezett és most az építési tervek tanulmányozza, hogy 10-én a munkát megkezdés végett átadhassa az építési vállalkozóknak.

— **1659 trachomabeteg.** Szinte eljlesztő az a nagy szám, mely vármegyénk trachomabetegének statisztikájában szerepel. A vármegyei főorvosok és a járási orvosok jelentése szerint ugyanis, hivatalosan megállapítva, még mindig nem kevesebb, mint 1659 trachomás szembeteg van vármegyénkben gyógykezelés alatt. Mennyi lehet ennek mellett, akinek a betegségéről az orvosok nem tudnak, mert az illetők eltitkolják. Hiszen a nép még mindig sok helyütt idegenkedik e betegségnek orvossal való gyógykezelésétől és most is még inkább a kuruzsló szerkekhez folyamodik, vajakos asszonyok segítségét veszi inkább igénybe.

— **Piacrendészeti kihágás.** A kofa urakat és asszonyokat — úgy látszik — a mi kapitányságunk képtelen kellő szigorral megrendszabályozni arra való nézvést, hogy a piaci rendet respektálják. A napokban B a b ó s József helyszelvényelőző tett panaszt a kapitányságnak, hogy f. hó 3-án M u l a t József csikkekofa a legdurvább szitkokkal illette őt a tyúkpiacra azért, mert figyelmeztette, hogy neki, mint kofának, a szabályzat értelmében tilos reggeli 5 óra előtt az aprójárogatót összevásárolni. A panasz szerint a kofa úr visszaadhatatlanul durva szidalmait nagy botrányt idétek elő a piacon és ha ebből kifolyólag a kapitányság a kofai nagyhatalmat majd megidézni szerény színe elé, — M u l a t úgy tesz majd, mint már sokszor cselekedett, — egyszerűen fityeg hány a rendőrségnek és meg se jelenik az idézésre.

— **Egészségügyi kihágás.** M i k e c z Aron rendőr jelentést tett a kapitányságnak arról, hogy a f. hó 1-én, udvarviszálat alkalmakor úgy találta s ezt tanúval is igazolja, hogy B e r e n y i Ferenc a III. tized 566 sz. portán 11 drb. sertést hizlal, ami beleutközik a tilalomba. Az illető ellen — egészségügyi kihágás miatt megindítják az eljárást.

— **Az utca bitorlója.** L. a k o s Imre rendőr fejelentést tett a kapitányságnak Ö z v. S a j t ó s Andrásné I. tized 650 szám alatt lakó asszony ellen, amiért a nevezett a napokban 42 drb. libáját rendszeresen kint legeltette a ház előtti utcagyepen. Ha a kapitányság az utcák ilyen bitorlója ellen erélyesen lépne fel, majd csak elmerne a kedvűk attól, hogy a köztalajdont az ő saját magántalajdonuknak tekintsék és úgy is használják.

— **Toloncozás.** A szabaddai rendőrkapitányság a napokban V ö r ö s Imrét haza toloncoltatta Szentesre, illetősége helyére. Miért történt ez a toloncolás, miután a nevezett cseledékonyvét és munkásigazolványát is vele küldték: a toloncoló levél nem ad róla számot.

Köszönet nyilvánítás.

A f. hó 1-én megtartott deák-majálison felülfizetni szívesek voltak: N. N. 10 kor. Dr. Csató Zsigmond 5 kor. Zsoldos Ferenc mérnök 5 kor. Dr. Ulár István 5 kor. Bozók György, Kiss Zsigmond, Molecz Béla, Mészáros Gyula, Zolnay Károly 4—4 kor. Bartha János jbiró, Fránkl Henrik, Fleischer Sándor, Lasitz Pál, Molecz Lajos, Pólya Ferenc, Révész Ferenc, Sulcz Károly, Ujváry Miklós, Untermyler Ernő 2—2 kor. Schmidt Győző 1 kor 50 f. Kelemen Arthur, Onodi Sz. Géza, Révész István, Schiller Armin Lipót 1—1 kor. Beck Andor, Gilicze Sándor, Herczegh József, Keresztes N. Sándor, Kohn Vilmos, Lóvi Lajos, Purjesz Béla, Solti Ferenc, Soós Mihály, Spitzer Arthur, Szabó Árpád VII. o. t., Révész Imre, Leipnik Lőrincz, Orosz Sándor, Ersek Zsigmond, Kanász N. Lajos, Podhradszky Kálmán, Pasztor János, Lakos János, Pfaffenrath Ferenc, Piroksa István, Solymos Pál, Székely Lajos, Czukermann Andor, Szakál Antal, Sarkady N. Mihály, Kövér Imre, Csak Gyula, Pozsár Jenő, VI. o. t., 1—1 kor. Csonka István, Czukermann Dezső, Fránkl Jenő, Krausz József, Mees B. Lajos, Mácsai Ferenc, Stül Sándor, Balázsovits László, Soós László, Márk Armin V. o. t. 1—1 kor. Nádas Aladár, Csallány Gábor 80—80 f. Dobrai Sándorné, Stark Nándor 40—40 f. Soltész Adolf, N. N. 20—20 f. N. N. 10 f.

A felülfizetésekről ezóton mond köszönetet a

RENDEZŐSEG.

Vizsgálati sorrend.

A községi tanjai iskolákban és a polgári leányiskolában.

Június 10-én d. e. Ecser. — d. u. Kaján iskolaszéki kiküldöttek: Geröcz Lajos, Dr. Ulár István, Zsoldos Ferenc.

Június 11-én d. e. Dónát. — d. u. Derekegyházi oldal, iskolaszéki kiküldöttek: Futó Zoltán, Bánfalvi Lajos, Vecseri János.

Június 12-én d. e. Töke: iskolaszéki kiküldöttek: Dr. Lakos Imre, Pap Lajos, Varga Benjámin.

Június 12-én d. e. Eperjesszel — d. u. Királysz, iskolaszéki kiküldöttek: Futó Zoltán, Dr. Ulár István, Soós Ferenc

A polgári leányiskolában:

Június 20-án d. e. I. d. u. III. osztály

» 21-én » II. » IV. osztály vizsgája.

A IV. osztály vizsgája után lesz a jutalmak kiosztása. — A kézimunkák mind két napon ki lesznek állítva.

Szentes város községi iskolaszékének 1901 május 21-én tartott ülése 135. sz. határozatából.

Kiss Zsigmond

iskolaszéki elnök.

Színház.

Vagy nem értek a dologhoz, vagy csapni való rossz előadásban mutatják be színészeink

G á r d o n y i Géza paraszt történetét — a »B o r t e« a mult szombaton.

Hizelgek azonban magannak azzal, hogy valamilyest mégis érte: a dologhoz, annyira legalább, hogy esztétikai érzékem megmondja, mi a jó, mi a rossz; mi a szép, mi a rög.

Nem állítom, hogy csupán színészeink hibája, hogy ez a »B o r e« nem indította hevesebb lükettetésre a közönség vért és nem ragadta lelkes tetszésnyilvánulásokra. Hibás ebben maga az a »B o r e« is, amit G á r d o n y i Géza, a különben kiváló novellista elbénk tesz drámai kölönök.

Mert csak k ö s t o l ó az, amit a »B o r b a« né drámai cselekvés és bonyodalom dolgában kapunk. Egy-két jól megcsinált, a népleléből vett jelenet van az egész 3 felvonásban, a többi stafiás, töltelék, — arra jó, hogy kifussa a 3 felvonás és beteljelek vele egy egész színházi est. Minden nagy tisztelet mellett, mellyel G á r d o n y i tehetsége iránt viseltem, s a fővárosi lelkes bírálatok dacára is, — nekem ez a nézetem s ennek kifejezést is merek adni.

De bizonyos, hogy jobb előadásban talán zajosabb hatása lett volna közönségünknek ennek a »B o r n a«-k.

Igy azonban, 3—4 szereplőtől eltekintve — bizony azt kell megállapítanom, hogy a többi eljegitte a szerepét olyan tökéletesen, hogy észével se üthették volna agyon alaposabban.

Akiket dicséréssel kell kiemelnem: T a r j á n Irma (Baracsné), S i m o n Mariska (Eszter), T ó t h Antal (Mihály) és F a l u s i (Baracs Matyi) nemcsak jók voltak, hanem ami kis bíráta darab elért, az kizárólag nekik köszönhető. A többi szereplőről csak azért írok — legalább egynévelyikről — hogy hibáikra figyelmeztessék. B a r ó t h y (Baracs Imre) jó színész, de — vannak bizonyos modorosságai, melyek alakítása hatását lerontják. Erzés és indulat egyformán jut nála kifejezésre, a hangban kiabálással, az arcjátékban szemérem szertelen kimeresztésével. Ez pedig nem az érzések és indulatok mindegyik skálájának a megvilátkozása, különösen nem az a szem kimeresztése, amivel csak 2 dolgot lehet kifejezni, — vagy a határtalan, váratlan meglepettséget, vagy az agy funkciójának azt az állapotát, melyben — minden gondolkozó erőnk dacára se vagyunk képesek az adott helyzetet felfogni, vagyis, erőlködünk bár, de nem tudunk eszmélni.

Hogy a folytonos kiabálás nem a féktelen harag, az indulat kifejezője, főleg nem az olyan modulációkra kevésbé hajló hangnál, amilyen a Baróthyé — ezt magyarázni is fölösleges. — Ne essék zokon a jeles színésznek, de épp azért foglalkozom alakításával behatóbban, mert érdekében áll, hogy az ilyes modorosságtól elszökjék és tudom, hogy tőle jobb is telik annál, amit nyújtott.

F e r e n c z i (Durbints) se maszkban, se hangban, se játékban nem volt, aminek G á r d o n y i írói képzelete ezt a bíró-sógot megteremtette. Ez az ő Durbints sógora jó volt volna falu bolondjának a maga hülyeségében; de nem volt híros G ö r e Gábor kalandos tapasztalatytáinak hűséges osztályosa. R á t k a i (Göre Gábor) kitünően volt maszkírozva, — hogy játékával hatást nem ért el, nem az ő hibája, hanem az íróé, aki ezt az alakját csupán drámai megörökítés szempontjából vitte bele ebbe a színműbe, mely e nélkül is olyan egész lett volna éppen, mint ezzel a szereppel.

Ha rossz volt a szombat esti előadás, annál több dicséréttel emlékezhet meg a vasárnapról, mikor S z i g l i g e t i E d e »K é t p i s z t o l y e« című népsziműve került színrre. Híjjába is volna azon vitaközni: bizony T ó t h E d e kivételével, no meg C s e p r e g y i egy-két népsziművét is kivéve — a mi ujbbkori népsziműiróink nyomába se léphetnek a mesternek, aki megteremtője volt drámai irodalmunkban ennek a zsanérnek. A szereplők kivétel nélkül mind derekasan álltak meg helyükön, kedvvel, temperamentumosan játszottak s különösen gyújtó hatású volt V i d a E t e l k a játéka, akit tüntetően frenetikus tppsal julalmazott a közönség.

H é t t ö n zónaelőadásban, telt ház előtt »O c s k a y b r i g a d é r o s« került színrre harmadszor, még jobb, összességéből játékkal, mint a két első előadását volt.

K e d d e n o p e r e t t j u d o n s á g m e n t, az ifj. B o k o r József »N a p f o g y a t k o z á s a« J ó, hogy a színlapon újdonságnak volt

jelezzék az operett és kiírták azt is, hogy itt ezúttal először kerül színre, mert különben tévedésbe estem volna arra való nézvést, vajon csakugyan egy új operett melódiai hallgatónak-e, vagy régi, kedves, dallamos operettek egyvelegét? Pár szóban meg lehet bírálni ezt a csinálmányt. A szövege rossz is, kevéssé szellemes is, — a muzsikája — — jó. Csak hogy a szövege, bár angol ismert recept után készült, lehet egészen a szerző sajátja; — ellenben a jó muzsikája, — ez már nem új s nem is recept szerint került össze, hanem kipróbált művészmesterek java melódiaiából, melyek a szerző füleiben, agyában zsonghataktak, mikor ez a muzsikát leköttáztatta.

Az előadás azonban kitünő volt, a rendezés is gondos. A szereplők közül sok lelkes tapsot arattak: Szógyi Gina (Azra), Kálai Jolán (Palmerston) a képzelhető legfessőbb tengerész-hadnagy, Ferenczi (Dümbörgin) és Rátkai (Csalavalahaj). Nagyon tetszett a közönségnek a négyek kókuszdiótáncja, melyet megújítottak. Nehány színésznőket, különösen a karban levőket arra kell figyelmeztetnem, hogy játékoközben ne mulassanak a színpadon, hanem a közönséget igyekezzenek mulatni.

Tegnap a Bölcső nagyhatalmú színmű került nálunk bemutatásra, ma este pedig a Bor megmászdorsz.

Irodalom.

Szent Lászlóról szóló ereklyék. A Nagy Képes Világtörténet 115—116. füzetével az V. kötet befejezéséig jut, mely kötet a hűbériség és lovagság történetét tárgyalja azt a kor, a melynek dúsgazdag képében a magyar történetnek egy pár költői alakja is ott van. A legelső alak ezek közt Szent László, a kit keresetes hadjárat eszméi vezettek, ihlettek, a ki egyik ilyen hadnak választott vezére is volt. Ő benne testesül meg a keresztény lovag magyar formája, az államszerző, törvényalkotó, a népe vallását védő nagy király, a ki a lovagság, lovagi erények fegyverzetében tündökölt. Az ő szobra állott régi püspöki székhelyeken az oltárok oldalán, az ő magasutsz alakját vették czimerükbe a magyar vármegyék közül többen, az ő emléket zengte századok át a magyar lant és a magyar ének temlomokban és a főurak palotáiban.

Az egész 12 kötetes nagy vállalat szerkesztője dr. Marcali Henrik akadémikus, egyetemi tanár; az V. kötetet szerzője dr. Mika Sándor. Egy-egy kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona, füzetenként is kapható 60 fillérével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. Úllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés után.

A KRONDORFI A LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGYVIZ.

Laptulajdonos és Főszerkesztő: Dr. MATEFFY FERENCZ
Felelős szerkesztő: BÉNFALVI LAJOS.

A női szépség
előretéré, tökéletesítésére
és fenntartására legkitünőbb és legbiztosabb
a FÖLDES félc

MARGIT-KRÉM

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsírmentes.

Törvényesen védve.

Ezen világhírű arckrém pár nap alatt eltávolított szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrártást (Mitesser) és minden más bőrártást. Kicsimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arcot fehérré, simává és üdvé varázsolja. Legkitünőbb övszer a nap és szél befolyása ellen.

Ára: kis tégely 50 kr., nagy tégely 1 ft.
Margit hölgyper 60 kr., Margit szappan 35 kr.,
Margit fogpép (Zahn pasta) 50 kr., Margit
arcvíz 50 kr. B-5 2.

Utazatóktól óvakodjunk!

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes bekul-
dése után küldi a készlő:

FÖLDES KELEMEN, gyógyszerész. Arad.

Kapható minden gyógyszerertárban, droge-
riában és illatszer kereskedésben.

Főraktár Szentesen:
Ifj. Várady L., Várady
L., Farkas Eugénia,
Gombós László, Török
János gyógyszer-
táraiban.

Ifj. Szegi Pál

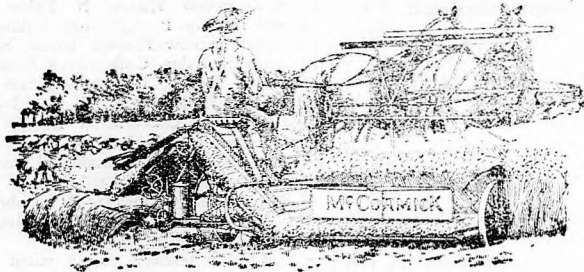
IV- tized 86. számú házánál egy üziet-
helyiség lakással együtt kiadó, azonnal
el is foglalható. Értekezhetni fenti szám
latt. 3—8

Férfiaknak ingyen küldetük !!!

Egy új tanulmány orvosság, mely az elveszített
erőt visszaállítja. Egy ingyen próbacsomag s
egy díszes száz oldalú könyv posta után jól becsom-
magolva küldetik azoknak, kik érte irnak. Ingyen
küldetik egy próba a legbámulatraméitöbb csoda orv-
szágból postautján mindazoknak a világ bármely
részebe, akik érte „State Medical Institute”-hoz fo-
rdulnak. Ezen gyógyszer kimentelt ezreket, akik fiatal-
koruk kihágások folytán nem bajokban, **syphilis,**
valamint elveszített erőre szenvedtek s
azon okból elhatarozta az intézet egy ingyen csoma-
got könyvvel együtt mindazoknak ingyen küldeni, akik
érte irnak. Ez egy házi orvosság s a baj otthon gyó-
gyítható s mindazok, akik a fiatalkori kihágásokból
származó nem bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy
nagyobb nem bajokban szenvednek, gyógyíthatják
magukat otthon. Ezen gyógyszer egyenesen hat azon
részekre, a hol az erő s gyarapodás szükséges,
gyógyítja az évek óta fennálló nem
bajokat s a hatas csodálatraméltó. Bárki, öreg
fiatal írhat: **State Medical Institute 87.**
Elektron Building, Fort Wayne, Ind.,
Amerika, s a pakli rögtön jól becsomagolva el-
lesz küldve. Az intézet leginkább azok után néz, akik
az oth ont nem hagyhatják el s a próba csomag, s
mely jól becsomagolva postán küldetik, megmutatja
kik, mily könnyen gyógyíthatók a rettenetes bajból
otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat
érte bárholnán magyarul s kap egy pakli jól becsom-
magolva könyvvel együtt, posta után útiktartás mel-
lett, ingyen. Irjon még ma. A csomag oly szépen be-
van csomagolva, hogy annak tartalmáról senki sem
fogja kitudni, mit tartalmaz. 24—23

Mc CORMICK HARVESTING MACHNE COMPANY (Chicagoí aratógpgyár)

GRAND PRIX

PÁRIS 1900-ban

Kéveköto aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszorúkeszűlek,

„Daisy“ marokkrakó aratógép,
Szénagyűtő gereblye és
Kévekötofonal.

GYARTMANYAI.

34—20

Ne vásároljon, mig gépeinket nem látta s árúinkat nem kérdezte!
Olcsó tartalékrészek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman
igazgató.

Képviselőnk:
Singer Ignác, H.-M.-Vásárhely

B u d a p e s t
V. Váci-út 30.

HÚZÁS visszavonhatólanul

1901. június 25-én.

**Concordia sorsjegyek
ára 1 korona.**

FŐNYEREMÉNY

30.000 kor. értékű

ajánlja:

Benkő Nándor
osztálysorsjegy főelőrusító.

Budapest, VI. Andrásy út 19.